

Република
Северна Македонија

ДРЖАВЕН
ИСПИТЕН
ЦЕНТАР

ОСЛОБОДЕНИ ЗАДАЧИ **ОД ПИРЛС 2021**

Содржина:

1. „Празната саксија“ (на македонски јазик)
2. „Прекрасниот октопод“ (на македонски јазик)
3. „Празната саксија“ (на албански јазик)
4. „Прекрасниот октопод“ (на албански јазик)
5. Упатство за оценување

Насоки

Во овој тест, ќе прочитате приказни или написи и ќе одговорите на прашања за она што сте прочитале. Некои делови можеби ќе ви се лесни и можеби некои делови ќе ви се потешки.

Ќе се побара од вас да одговорите на различни типови на прашања. Некои од прашањата ќе бидат проследени со четири опции. Вие ќе го одберете најдобриот одговор и ќе го пополните крукчето до одговорот. Пример 1 покажува ваков тип на прашање.

Пример 1

1. Колку денови брои една недела?

- ☐ А 2 дена
- ☐ Б 4 дена
- ☒ В 7 дена
- ☐ Г 10 дена

Крукчето до „7 дена” е пополнето затоа што неделата има 7 дена. Ако не сте сигурни за одговорот на прашањето, пополнете го крукчето до одговорот кој мислите дека е најточен и продолжете на следното прашање.

Ако одлучите да го промените одговорот на прашањето, нацртајте **X** преку вашиот прв одговор, вака: **X**. Потоа пополнете го крукчето до вашиот одговор. Пример 2 покажува како да го направите тоа.

Пример 2

1. Колку денови брои една недела?

- ☒ А 2 дена
- ☐ Б 4 дена
- ☐ В 7 дена
- ☐ Г 10 дена

На некои од прашањата ќе треба да ги напишете вашите одговори во просторот предвиден во брошурата. Пример 3 покажува едно вакво прашање.

Пример 3

3. Каде оди малото момче откако ќе ја најде книгата?

До Пример 3 има молив со број 1. Ова значи дека прашањето носи 1 поен.

До Пример 4 има прашање со со молив број 3. Ова значи дека прашањето носи 3 поени.

Пример 4

4. Што го прави крајот на приказната и среќен и тажен?
Користете го она што сте го прочитале во приказната за да ви помогне да објасните.

Ќе имате 40 минути работа во вашиот тест-брошура и потоа ќе направиме кратка пауза. Потоа, ќе работите уште 40 минути.

Дадете сè од себе да ги одговорите сите прашања. Ако не можете да одговорите на некое прашање, преминете на следното.

Празната саксија

*раскажана од Елеин Л. Линди
илустрации на Џенифер Мохер*

Царот на Кина објави натпревар за избор на следниот престолонаследник. Царот беше стар и немаше деца. Бидејќи сакаше растенија, тој изјави дека секое дете што сака да биде цар треба да дојде во палатата за да добие едно кралско семе. Кое дете ќе покаже најдобри резултати во рок од шест месеци, ќе победи на натпреварот и ќе стане следниот цар.

Можете да ја замислите возбудата! На денот кога требаше да се дели семето, мноштво деца исполнети со надеж ја исполнија палатата. Секое дете се врати дома држејќи една драгоценост.

Така беше и со момчето Јун. Тој веќе важеше за најдобар градинар во селото. Неговите соседи сакаа да земаат дињи, зелка и снежен грашок од неговата градина. Јун внимателно го носеше семето на Царот, чувајќи го безбедно во рацете за да не падне, но не толку цврсто за да може да се уништи.

Дома, тој постави големи камења на дното на саксијата за цвеќе, ги покри камењата со ситни камчиња, а потоа го наполни садот со плодна влажна земја. Тој го притисна семето околу еден сантиметар под површината и го покри со лесна земја. Во периодот што следеше, Јун секој ден ја полеваше својата саксија и, како и секое дете што го познаваше, гледаше како првиот лист ќе избие на површината.

Чеун беше првото дете во селото на Јун што објави дека неговото семе никнува. Ова беше дочекано со многу честитки. Тој се пофали дека сигурно ќе биде следниот цар и ги вежбаше своите кралски вештини шефувајќи им на помладите деца. Минг беше следното дете чие мало растение изникна од неговиот сад, а потоа и Вонг. Јун се збуни - ниту едно од овие момчиња не можеше да одгледува растенија како него! Но, семето на Јун не порасна.

Наскоро се појавија никулци од саксиите низ целото село. Децата градеа огради околу нивните саксии и ги чуваа од оние што можеа случајно (или не толку случајно) да ги превртат. Набргу, десетици никулци во саксиите низ селото на Јун ги подаваа своите први лисја. Но, семето на Јун не порасна. Тој беше збунет и се прашуваше што не беше во ред? Јун внимателно го пресади своето семе во нова саксија со најдобрата и најплодната црна земја од неговата градина. Ја раздробил секоја топка земја во ситни честички. Нежно го притисна семето, го одржуваше горниот дел влажен и ја гледаше саксијата секој ден. Сепак семето на Јун не порасна.

Наскоро се појавија силни, моќни стебленца од саксиите за кои се грижеа другите деца во селото на Јун. Јун беше тажен и разочаран. Другите деца му се смееја.

Поминаа шест месеци. Се приближи денот кога децата требаше да ги донесат своите растенија во палатата за проверка. Тие ги чистеа садовите додека не заблескаа, нежно ги избришаа убавите лисја и се облекоа во нивната најубава облека. Некои родители одеа заедно со своето дете додека ја носеа саксијата до палатата, држејќи го растението исправено за да не се преврти.

„Што ќе правам јас?“ - се жалеше Јун на неговите родители додека гледаше низ прозорецот кон другите деца кои се подготвуваа за нивното триумфално враќање во палатата. „Моето семе не сака да порасне! Саксијата ми е празна!“

„Ти направи сè што можеше“, рече неговиот татко, одмавнувајќи со главата.

„Јун, само однеси му ја на Царот твојата саксија“, рече неговата мајка, „тоа е сè што може да направиш“.

Јун, засрамен, ја носеше својата празна саксија на патот кон палатата, додека веселите деца носеа саксии кои трепереа со огромни растенија, маршираа десно и лево од него.

Во палатата, децата се रहेа во редови со своите расцветани растенија и ја чекаа одлуката. Царот, завиткан во својата свилена наметка, тргна по низата надежни натпреварувачи, гледајќи го секое растение со намуртено лице. Кога дојде до Јун, тој уште повеќе се налути и рече: „Што е ова? Ти ми донесе празна саксија?“

Сè што можеше Јун да стори е да се воздржи да не заплаче. „Но, ве молам, Ваше височество“, рече Јун, „се трудев да дадам сè од себе. Го засадив Вашето семе во најдобрата почва што можев да ја најдам, го чував влажно и го гледав секој ден. Кога семето не порасна, јас дури и го пресадив во нова земја. Но, тоа едноставно не порасна. Жал ми е.“ Јун ја наведна главата.

„Хм“, рече Царот. Вртејќи се за да можат сите да слушнат, тој грмна: „Не знам од каде го добија семето сите овие други деца. Ништо не можеше да расте од семето што ви го дадов, бидејќи сите семиња беа варени!“

И Царот му се насмевна на Јун.

Прашања Празната саксија

1. Зошто Царот го организирал натпреварот?

- Ⓐ да ги научи децата за растенија
- Ⓑ да го избере следниот цар
- Ⓒ да покаже колку е грандиозен
- Ⓓ да го открие најдобриот вид растение

2. Што добило секое дете од Царот?

3. Зошто секое семе било наречено „драгоценост“?

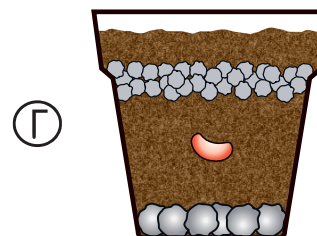
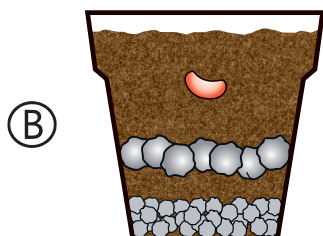
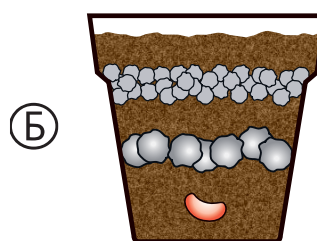
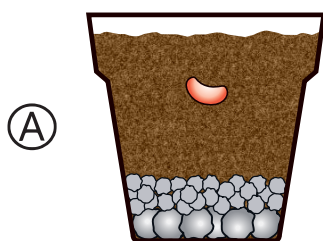
- Ⓐ Секое семе било шанса за да се победи во натпреварот.
- Ⓑ Секое семе било кралско и многу скапо.
- Ⓒ Секое семе ќе израснело во некое прекрасно растение.
- Ⓓ Секое семе било шанса да се стане најдобриот градинар.

1
0
8
9

4. Пронајди го делот од приказната покрај оваа слика на лист: .
Што покажува дека Јун бил најдобриот градинар во селото?

5. Која саксија наликува најмногу на саксијата на Јун во која најпрво го засади семето?

6. Пронајди го делот од приказната покрај оваа слика на цвет: .

Што се кажува во овој параграф за Јун?

- Ⓐ дека се прашувал што ќе израсне
- Ⓑ дека мислел на победа на натпреварот
- Ⓒ дека го засадил семето со внимание
- Ⓓ дека направил грешки кога го засадил семето

7. Зошто децата граделе огради околу нивните насади?

- Ⓐ за да ги одржуваат чисти листовите
- Ⓑ за да ги заштитат растенијата од смачкување
- Ⓒ за да ја одржуваат земјата влажна
- Ⓓ за да ги спречат другите деца да ги гледаат нивните растенија

8. Што била првата работа која ја направил Јун кога видел дека неговото семе не расте?

- Ⓐ Изградил ограда околу неговата саксија.
- Ⓑ Почесто го наводнувал семето.
- Ⓒ Се пожалил на неговите родители.
- Ⓓ Го пресадило неговото семе во нова саксија.

9. Зошто другите деца му се смееа на Јун? Употреби го она што се случило во приказната за да го објасниш својот одговор.

10. Што мислиш зошто родителите на Јун го посветувале да ја однесе празната саксија во палатата?

11. Кој збор најдобро опишува како се чувствувал Јун кога влегол во палатата за да ја чуе одлуката?

- ☐ А засрамен
- ☐ Б збунет
- ☐ В надежен
- ☐ Г возбуден

2
1
0
8
9

1
0
8
9

12. Зошто Царот се намуртил кога ја видел саксијата на Јун?
- Ⓐ Тој бил загрижен за натпреварот.
 - Ⓑ Тој мислел дека саксијата на Јун не била доволно сјајна.
 - Ⓒ Тој го криел неговото мислење.
 - Ⓓ Не му било јасно зошто Јун бил присутен.

13. Зошто Јун му рече: „Жал ми е“ на Царот?
- Ⓐ мамел на натпреварот.
 - Ⓑ не сакал да стане цар.
 - Ⓒ мислел дека го разочарал Царот.
 - Ⓓ премногу често го поливал неговото семе.

14. Зошто растенијата израснале во саксииите на другите деца?
- Ⓐ другите деца користеле подобра почва.
 - Ⓑ другите деца внимавале на своите саксии.
 - Ⓒ нивните семиња биле заштитени со оградите.
 - Ⓓ нивните семиња биле заменети со нови.

15. Што мислиш, што Царот најмногу ценел во некоја личност?

- Ⓐ да има кралски квалитети
- Ⓑ да биде искрена личност
- Ⓒ да има почит кон своите родители
- Ⓓ да биде добар градинар

16. Зошто Царот му се насмевнал на Јун?

1
0
8
9

17. Јун имал различни чувства низ целата приказна. Искористи го она кое го прочита за да објасниш зошто Јун го имал **секое** од овие чувства.

надежен

збунет

поражен

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

Стоп

Крај на овој дел од брошурата.
Те молиме престани со пишување.

Empty Pot прераскажана од Elaine L. Lindy, од *Absolutely Whootie: Stories to Grow* од (<http://www.storiestogrowby.com>). Илустрации од Jennifer Moher © 2010 IEA.

Насоки

Во овој тест, ќе прочитате приказни или написи и ќе одговорите на прашања за она што сте прочитале. Некои делови можеби ќе ви се лесни и можеби некои делови ќе ви се потешки.

Ќе се побара од вас да одговорите на различни типови на прашања. Некои од прашањата ќе бидат проследени со четири опции. Вие ќе го одберете најдобриот одговор и ќе го пополните крукчето до одговорот. Пример 1 покажува ваков тип на прашање.

Пример 1

1. Колку денови брои една недела?

- ☐ А 2 дена
- ☐ Б 4 дена
- ☒ В 7 дена
- ☐ Г 10 дена

Крукчето до „7 дена” е пополнето затоа што неделата има 7 дена. Ако не сте сигурни за одговорот на прашањето, пополнете го крукчето до одговорот кој мислите дека е најточен и продолжете на следното прашање.

Ако одлучите да го промените одговорот на прашањето, нацртајте **X** преку вашиот прв одговор, вака: **X**. Потоа пополнете го крукчето до вашиот одговор. Пример 2 покажува како да го направите тоа.

Пример 2

1. Колку денови брои една недела?

- ☒ А 2 дена
- ☐ Б 4 дена
- ☐ В 7 дена
- ☐ Г 10 дена

На некои од прашањата ќе треба да ги напишете вашите одговори во просторот предвиден во брошурата. Пример 3 покажува едно вакво прашање.

Пример 3

3. Каде оди малото момче откако ќе ја најде книгата?

До Пример 3 има молив со број 1. Ова значи дека прашањето носи 1 поен.

До Пример 4 има прашање со со молив број 3. Ова значи дека прашањето носи 3 поени.

Пример 4

4. Што го прави крајот на приказната и среќен и тажен?
Користете го она што сте го прочитале во приказната за да ви помогне да објасните.

Ќе имате 40 минути работа во вашиот тест-брошура и потоа ќе направиме кратка пауза. Потоа, ќе работите уште 40 минути.

Дадете сè од себе да ги одговорите сите прашања. Ако не можете да одговорите на некое прашање, преминете на следното.

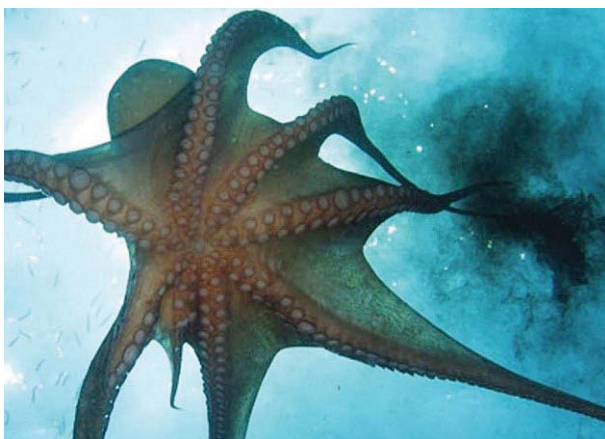
Прекрасниот октопод

Октопод пред неговото дувло.

Октоподите се морски животни кои имаат заоблени тела, испакнати очи и осум долги пипала. Нивните пипала се многу силни и наредени со моќни чашки за вшмукување. Живеат насекаде во океаните, но особено им се допаѓаат топлите тропски води. Тие честопати остануваат на дното на океанот, каде можат да ја најдат својата омилена храна. Сакаат да јадат големи ракови, мали ракчиња и мали риби. Тие го фаќаат својот плен со своите вшмукувачки чашки и потоа ја ставаат храната во устите.

Октоподите често живеат сами во дувла изградени од карпи. Октоподите понекогаш прават дури и камени „врати“ за нивните дувла што можат да се затвораат за да бидат безбедни.

Октопод испушта мастило за да избегне опасност.

Октопод ги плаши грабливците со своите точки.

Избегнување опасност

Октоподите можат да избегнат опасност затоа што се брзи пливачи и можат да испуштат облак од густо, темно мастило кон сите напаѓачи. Ова им дава доволно време да побегнат.

Октоподите исто така се експерти за маскирање. Тие можат да ја променат бојата на кожата во розова, сина, кафена или зелена боја за да се вклопат во карпите, песокта и коралите околу нив и да станат невидливи. Октоподите можат да изгледаат како грутки карпи покриени со алги. Тие исто така можат да создадат различни точки, линии и дамки за неколку секунди за да изгледаат како нешто друго што не би било добро да се јаде.

Октоподите можат да се кријат со лизгање низ пукнатини во карпите или коралите. Немаат 'рбет. Всушност, тие воопшто немаат никакви коски и целите се меки. Без коски октоподите можат да течат како вода и да го сместат целото тело во многу тесни места. Тие се познати по тоа што се појавуваат на места каде што не ги очекувате. Октоподи се пронајдени во школки, опрема на научниците и шишиња оставени во морето.

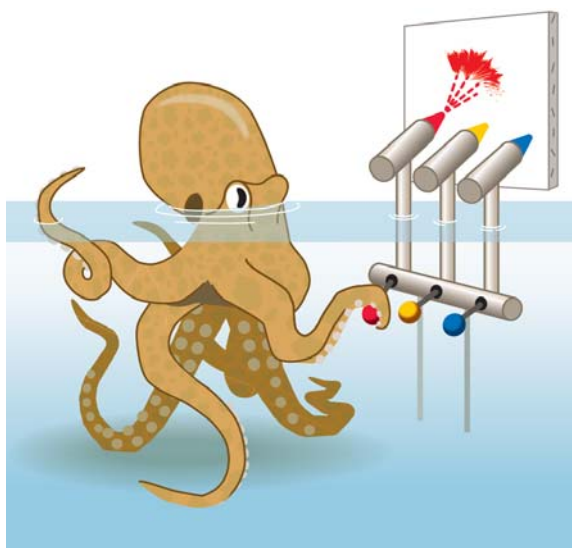
Понекогаш, октоподите дури користат школки за да се скријат. Тие собираат школки со чашките за вшмукување. Потоа, ги замотуваат пипалата околу своето тело со школките свртени кон надвор. Грабливците што поминуваат покрај него мислат дека октоподот е само стар куп школки.

Октоподот се крие под школките.

Фрида отвора тегли со храна.

Сквирт прави „уметнички дела“.

Учење да прават разни нешта

Еден октопод по име Фрида живееше во аквариум во Германија. Откако ги гледала нејзините чувари како ги отвараат стаклените тегли со нејзината храна, таа научила сама да ги отвора теглите. Притискајќи го капакот врз нејзиното тело и фаќајќи ја теглата со пипалата, таа го извртела нејзиното тело без коски за да го одврти капакот. Таа ги отворила само теглите со нејзината омилена храна, како ракови и ракчиња. Ги игнорирала теглите со секојдневна риба.

Во еден морски центар во Соединетите Американски Држави, октоподот по име Сквирт научил да слика. Тој можел да го стори тоа со поместување на лостови што прскаат боја на платно. „Уметничките дела“ биле продавани за да се заработат пари за одржување на резервоарот за октоподи.

Занимавање на октоподите

Луѓето сакаат да гледаат октоподи во аквариуми кои ја доловуваат нивната природна околина. Но, на октоподите лесно им станува здодевно, така што вработените во аквариумот мора да смислат начини да ги занимаваат нивните октоподи. На пример, тие им даваат на октоподите сложувалки и играчки што можат да се одвојат.

Во еден аквариум во Соединетите Американските држави, октопод по име Семи ужива да игра со пластична топка што може да се состави со свртување на двете половини. Неговиот чувар ќе стави храна во двете половини топката, а Семи ќе ја отвори топката и потоа ќе ги наврти пак заедно кога ќе заврши со јадење.

Октопод кој си игра со играчка во неговиот аквариум.

Препознавање на нивните чувари

Покрај играчките и сложувалките, на октоподите им се допаѓа кога нивните чувари минуваат време допирајќи ги и играјќи си со нив. Кога октоподите ги гледаат своите чувари како доаѓаат да ги хранат и да им ја галат главата, тие стануваат црвени за да покажат дека се возбудени. Тие, исто така, може да ги поздрават своите чувари стоејќи високо на пипалата и наведнувајќи се напред. Октоподите се познати по тоа како скокаат на нивните задни „нозе“ додека мавтаат со пипалата за да го привлечат вниманието на своите чувари.

Октоподите сакаат друштво колку што сакаат храна. Кога октоподите ќе завршат со јадење, тие ќе посегнат со една рака, а потоа со друга, виткајќи се по рацете на нивниот чувар. Октоподите и чуварите си ги држат рацете едни на други, со тоа што октоподите нежно се припојуваат околу своите чувари со своите чашки за вшмукување.

Октопод кој се припојува кон својот чувар.

Прашања Прекрасниот октопод

1. Според текстот, кој исказ е точен за октоподите?

Штиклирај ги **сите** кои одговараат.

Имаат округли тела. ☐

Имаат осум долги пипала. ☐

Живеат само во ладните делови од океаните. ☐

Сакаат да јадат ракови и мали риби. ☐

Ја ловат својата храна со устите. ☐

2. Што користат октоподите за да направат врати за нивните дувла?

3. Текстот вели дека октоподите се „експерти за маскирање.”

Што значи ова?

- Ⓐ Можат да изгледаат како нешто друго.
- Ⓑ Тие се многу брзи пливачи.
- Ⓒ Можат да исфрлаат темно мастило.
- Ⓓ Можат да се во различна форма.

2
1
0
8
9

1
0
8
9

4. Октоподите немаат коски. Што значи ова во врска со работите што тие можат да ги направат?

- Ⓐ Се кријат од други октоподи
- Ⓑ Се припојуваат за карпи
- Ⓒ Се сместуваат во многу тесни места
- Ⓓ Изгледаат како морска трева

5. Октоподите се познати по појавување на невообичаени места.

Наведи еден пример од текстот.

6. Наведи два начини на кои октоподите им бегаат на нивните грабливци.

1.

2.

7. Што научил да прави октоподот Фрида?

1
0
8
9

2
1
0
8
9

1
0
8
9

8. Што научил да прави октоподот сквирт?

- Ⓐ Да црта слики од аквариумот
- Ⓑ Да поместува лостови за да прска боја на платно
- Ⓒ Да го прска неговото мастило како боја на платно
- Ⓓ Да ги користи своите пипалки како прсти за да слика

9. Дали писателот мисли дека Сквирт создава добри слики?

Штиклирај го твојот избор.

_____ Да

_____ Не

Наведи една причина од текстот.

10. Зошто вработените во аквариумот им даваат сложувалки на октоподите?

1
0
8
9

1
0
8
9

11. Со која играчка ужива да си игра Семи?

12. Наведи две работи кои ги прават октоподите за да покажат дека се среќни кога ги гледаат нивните чувари?

1. _____

2. _____

13. На октоподите им се допаѓа кога нивните чувари ги допираат. Што прават октоподите што го покажува ова?

- Ⓐ Работат на сложувалки со нивните чувари
- Ⓑ Потскокнуваат горе долу кога се гладни
- Ⓒ Посегнуваат и да се припојуваат до рацете на нивните чувари
- Ⓓ Ја јадат сета нивна храна

1
0
8
9

2
1
0
8
9

14. Писателот смета дека октоподите се „прекрасни“. Наведи три примери за она што научиле да го прават октоподите во аквариумите и заради што се прекрасни.

 1. _____

 2. _____

 3. _____

15. Врз основа на она што сте го прочитале во текстот, дали аквариумите се добри за октоподи?

Штиклирај го твојот избор.

_____ Да

_____ Не

Наведи една причина за да го објасниш твојот одговор.

 _____

Udhëzime

Në këtë test, ti do të lexosh tregime dhe artikuj dhe do t'i përgjigjesh pyetjeve mbi atë që ke lexuar. Disa nga pyetjet mund të duken të lehta dhe disa mund të duken të vështira.

Ty do të kërkohet t'i përgjigjesh llojeve të ndryshme pyetjesh. Ti do të zgjedhësh përgjigjen e saktë dhe të plotësosh rrethin pranë saj. Shembulli 1 tregon këtë model pyetjesh.

Shembulli 1

1. Sa ditë ka java?

- ☐ A 2 ditë
- ☐ B 4 ditë
- ☒ 7 ditë
- ☐ D 10 ditë

Rrethi është plotësuar pranë “7 ditë”, sepse java ka 7 ditë. Nëse nuk je i sigurt për përgjigjen e një pyetjeje, plotëso rrethin pranë përgjigjes që të duket më e saktë, dhe vazhdo me pyetjen tjetër.

Nëse vendos të ndryshosh përgjigjen tënde për njërin nga pyetjet, vendos një ~~X~~ në përgjigjen tënde të parë, në këtë mënyrë: ~~X~~. Më pas plotëso rrethin pranë përgjigjes tënde të re. Shembulli 2 të tregon si ta bësh këtë.

Shembulli 2

1. Sa ditë ka java?

- ☒ ~~X~~ 2 ditë
- ☐ B 4 ditë
- ☒ 7 ditë
- ☐ D 10 ditë

Për disa nga pyetjet duhet ta shkruash përgjigjen në hapësirën poshtë pyetjes. Shembulli 3 tregon një pyetje të tillë.

Shembulli 3

3. Ku shkon vogëlushi pasi e ka gjetur librin?

Shembulli 3 tregon një pyetje, pranë së cilës është vizatuar një laps, me numrin 1 pranë tij. Kjo do të thotë që kjo pyetje vlerësohet me 1 pikë.

Shembulli 4 tregon një pyetje, pranë së cilës është vizatuar një laps, me numrin 3 pranë tij. Kjo do të thotë që kjo pyetje vlerësohet me 3 pikë.

Shembulli 4

4. Çfarë e bën përfundimin e tregimit, të lumtur dhe të trishtuar njëkohësisht? Përdor çfarë ke lexuar në tregim për të ndihmuar në shpjegimin tënd.

Ti do të kesh 40 minuta për ta plotësuar këtë pjesë të paketës, pastaj do të kesh një pushim të shkurtër. Më pas, do të punosh edhe për 40 minuta të tjera.

Bëj më të mirën për t'iu përgjigjur të gjitha pyetjeve. Nëse nuk je i sigurtë në përgjigjen tënde për një pyetje, vazhdo me pyetjen e radhës.

Saksija bosh

*ritreguar nga Elene L. Lindi
ilustruar nga Xhenifer Moher*

Perandori i Kinës shpalli një konkurs për të vendosur trashëgimtarin e ri të fronit. Perandori ishte plak dhe nuk kishte fëmijë. Megjithatë i donte bimët, ai deklaroi që çdo fëmijë që donte të bëhej Perandor duhej të vinte në pallat për të marrë një farë perandorake. Ai fëmijë që do të tregonte rezultatet më të mira brenda gjashtë muajsh, do të fitonte konkursin dhe do të bëhej Perandori i ri.

Ju mund ta imagjinoni entuziazmin! Ditën që do të shpërndareshin farat, turmat e fëmijëve plot shpresë mbushën pallatin. Secili fëmijë u kthye në shtëpi duke mbajtur një mundësi të çmuar.

Dhe kështu ndodhi edhe me djalin Xhun. Ai tashmë konsiderohej kopshtari më i mirë në fshat. Fqinjët e tij merrnin gjithmonë pjepra, lakra dhe bizele nga kopshti i tij. Xhuni e mori farën e perandorit në shtëpi, duke e mbajtur atë me kujdes në duart e tij që të mos binte, por jo aq fort sa ta shtypte.

Në shtëpi, ai mbushi pjesën e poshtme të një saksije me gurë të mëdhenj, i mbuloi gurët me guralecë, pastaj mbushi saksinë me dhé të pasur e të njomë. Ai e vendosi farën rreth 3 cm nën sipërfaqe dhe e mbuloi lehtë me dhé. Gjatë ditëve të ardhshme, Xhuni, së bashku me të gjithë fëmijët që ai njihte, e ujitnin saksinë çdo ditë për të parë gjethen e parë, kur të shpërthente në sipërfaqe.

Çeni ishte fëmija i parë në fshatin e Xhunit që njoftoi se fara e tij po mbinte. Kjo u prit me urime të mëdha. Ai mburrej se me siguri do të ishte perandori i ardhshëm dhe praktikoi aftësitë e tij perandorake mbi fëmijët më të vegjël. Ming ishte fëmija tjetër, bima e vogël e të cilit u shfaq në saksinë e tij dhe më pas ishte Uong. Xhuni u çudit, asnjë nga këta djem nuk mund të mbillte bimë si ai! Por fara e Xhunit nuk u rrit.

Shpejt filizat u shfaqën në saksitë e të gjithë fshatit. Fëmijët ndërtuan gardhe rreth saksive të tyre dhe i ruanin ato nga ata, që aksidentalisht, ose jo aq rastësisht, mund t'i rrëzonin. Së shpejti, dhjetëra filiza nëpër saksi në të gjithë fshatin e Xhunit po çelnin gjethet e tyre të para. Por fara e Xhunit nuk u rrit. Ai ishte i hutuar, çfarë nuk shkonte? Xhuni me kujdes e rimbolli farën e tij në një saksi të re, me dheun e zi më të mirë dhe më të pasur nga kopshti i tij. Ai shkërmoqi çdo top dheu në grimca të vogla. Shtypi butësisht farën, e mbajti pjesën e sipërme të lagur dhe shikonte saksinë çdo ditë. Përsëri fara e Xhunit nuk u rrit.

Shpejt kërcej të drejtë e të fuqishëm dolën nga saksitë për të cilat u kujdesën fëmijët e tjerë në fshatin e Xhunit. Xhuni ishte i trishtuar dhe i dorëzuar. Fëmijët e tjerë qeshnin me të.

Kaluan gjashtë muaj. Dita, kur fëmijët duhej të sillnin bimët e tyre në pallat për gjykimin, po afrohej. Ata pastruan saksitë e tyre deri sa ato shkëlqyen, pastruan butësisht gjethet e bukura dhe u veshën me rrobat e tyre më të mira. Disa prindër ecnin drejt pallatit së bashku me fëmijën e tyre që mbante saksinë, duke e mbajtur bimën drejt që të mos rrëzohej.

“Çfarë do të bëj?” - iu ankua Xhuni prindërve të tij, ndërsa vështronte nga dritarja fëmijët e tjerë që përgatiteshin për kthimin e tyre triumfues nga pallati. “Fara ime nuk u rrit! Saksija ime është bosh!”

“Ti bëre më të mirën që munde”, - i tha i ati duke tundur kokën.

“Xhuni, thjesht tregoja Perandorit saksinë tënde”, - tha nëna e tij, - “Kjo është e tëra që mund të bësh.”

I turpëruar, Xhuni mbajti saksinë e tij të zbrazët rrugës për në pallat, ndërsa fëmijët e gëzuar, që mbanin saksi ku tundeshin bimë të mëdha, marshuan në të djathtë dhe në të majtë.

Në pallat fëmijët u vendosën në rreshta me bimët e tyre të lulëzuara dhe prisnin gjykimin. Perandori, i mbështjellë me mantelin e tij të mëndafshtë, eci përgjatë vijës së garuesve që shpresonin, duke parë çdo bimë me vërejtje. Kur arriti te Xhuni, ai u vrenjt edhe më shumë dhe tha: “Çfarë është kjo? Më ke sjellë një saksi të zbrazët?”

Gjithçka që mund të bënte Xhuni ishte të mos fillojë të qajë. “Ndjesë, Madhëria juaj,” tha Xhuni, “Unë u përpoqa më të mirën time. Unë mbolla farën tuaj me dheun më të mirë që mund të gjeja, e mbajta me lagështirë dhe e shikoja çdo ditë. Kur fara nuk u rrit, unë madje e mbolla në dhé të ri. Por thjesht nuk u rrit. Më vjen keq.” Xhun vari kokën.

“Hmm,” - tha Perandori. Duke u kthyer në mënyrë që të gjithë të mund të dëgjonin, ai gjëmoi, “Unë nuk e di se ku i morën farat të gjithë këta fëmijë të tjerë. Asgjë nuk mund të rritet nga farat që ju dhashë, sepse ato fara ishin zierë të gjitha!”

Dhe Perandori i buzëqeshi Xhunit.

1. Pse e organizoi Perandori konkursin?

- ☐ (A) që fëmijët të njihnin bimët
- ☐ (B) që të zgjidhte Perandorin e ri
- ☐ (C) që të tregonte sa i madh ishte ai
- ☐ (D) që të gjente bimën më të mirë

2. Çfarë mori çdo fëmijë nga Perandori?

3. Pse secila farë u quajt “një mundësi e çmuar”?

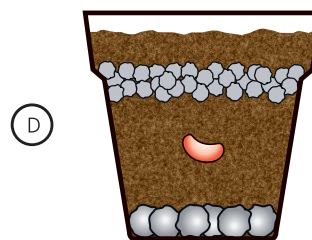
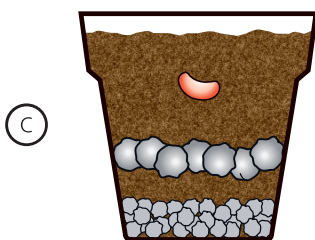
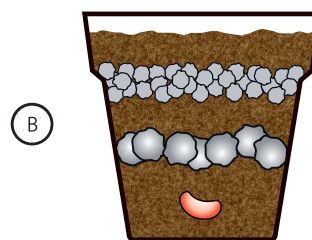
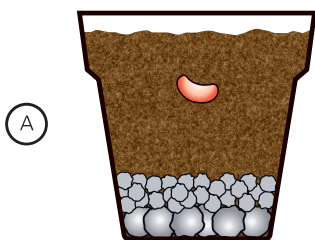
- ☐ (A) Secila farë ishte një shans për të fituar konkursin
- ☐ (B) Secila farë ishte perandorake dhe shumë e shtrenjtë
- ☐ (C) Secila farë do të rritej një bimë e bukur
- ☐ (D) Secila farë ishte një shans për t’u bërë kopshtari më i mirë

1
0
8
9

4. Gjej në tekst pjesën e historisë në krah të imazhit të gjethes: .
Çfarë na tregon që Xhuni ishte kopshtari më i mirë i fshatit?

5. Cila nga këto figura ngjan më shumë me saksinë ku Xhuni mbolli farën herën e parë?

6. Gjej në tekst pjesën e historisë në krah të imazhit të lules: .
Çfarë të tregon ai paragraf?

- (A) që ai nuk e dinte çfarë bime do të mbinte
- (B) që ai e ndiente se do të fitonte konkursin
- (C) që ai e mbolli farën me kujdes
- (D) që ai bëri gabime kur mbolli farën

7. Pse fëmijët ndërtuan gardhe rreth saksive të tyre?

- (A) që t'i mbanin gjethet e pastra
- (B) që bimët e tyre të mos rrëzoheshin
- (C) që ta mbanin tokën të njomë
- (D) që fëmijët e tjerë të mos shihnin bimët e tyre

8. Cila ishte gjëja e parë që bëri Xhuni kur fara e tij nuk u rrit?

- (A) Ai ndërtoi një gardh rreth saksisë së tij.
- (B) Ai e ujiti farën më shpesh.
- (C) Ai u ankua te prindërit e tij.
- (D) Ai e mbolli farën e tij në një saksi të re.

9. Pse fëmijët e tjerë qeshën me Xhunin? Përdor atë që ndodhi në tregim për të shpjeguar përgjigjen tuaj.

10. Si mendon ti, pse prindërit e Xhunit i thanë që të shpinte saksinë e tij bosh në pallat?

11. Cila fjalë përshkruan më mirë se si u ndie Xhuni kur shkoi në pallat për t'u gjykuar?

- ☐ (A) i turpëruar
- ☐ (B) i habitur
- ☐ (C) me shpresë
- ☐ (D) i entuziazmuar

2
1
0
8
9

1
0
8
9

12. Pse Perandori u vrenjt ndërsa shikonte saksinë e Xhunit?
- (A) Ai ishte i shqetësuar për konkursin.
 - (B) Ai mendoi se saksija e Xhunit nuk shkëlqente mjaftueshëm.
 - (C) Ai po e fshihte atë që po mendonte.
 - (D) Ai nuk e dinte pse Xhuni kishte ardhur atje.

13. Pse Xhuni i tha “Më fal” Perandorit?
- (A) Ai kishte mashtruar gjatë garës.
 - (B) Ai nuk donte të bëhej Perandor.
 - (C) Ai mendoi se e kishte zhgënjyer Perandorin.
 - (D) Ai e kishte ujitur shumë shpesh farën e tij.

14. Pse u rritën bimët në saksitë e fëmijëve të tjerë?
- (A) Fëmijët e tjerë përdorën tokë më të mirë.
 - (B) Fëmijët e tjerë u kujdesën për saksitë e tyre.
 - (C) Farat e tyre ishin të mbrojtura me gardhe.
 - (D) Farat e tyre u zëvendësuan me fara të reja.

15. Çfarë mendon se vlerësonte më shumë Perandori tek një person?

- ☐ A të kishte aftësi mbretërore
- ☐ B të ishte një person i ndershëm
- ☐ C të kishte respekt për prindërit e tij
- ☐ D të ishte një kopshtar i mirë

16. Pse Perandori i buzëqeshi Xhunit?

1
0
8
9

17. Xhuni përjeton ndjenja të ndryshme gjatë tregimit. Përdor atë që keni lexuar për të shpjeguar pse Xhuni përjetoi **secilën** ndjenjë.

me shpresë

i habitur

i turpëruar

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

Ndalo

Fundi i kësaj broshure.
Të lutemi ndalo punën.

Saksija bosh ritreguar nga Elaine L. Lindy, nga Absolutisht e Whootie: Histori Për Tu Rritur (<http://www.storiestogrowby.com>). Ilustrimet nga Jennifer Moher © 2010 IEA.

Udhëzime

Në këtë test, ti do të lexosh tregime dhe artikuj dhe do t'i përgjigjesh pyetjeve mbi atë që ke lexuar. Disa nga pyetjet mund të duken të lehta dhe disa mund të duken të vështira.

Ty do të kërkohet t'i përgjigjesh llojeve të ndryshme pyetjesh. Ti do të zgjedhësh përgjigjen e saktë dhe të plotësosh rrethin pranë saj. Shembulli 1 tregon këtë model pyetjesh.

Shembulli 1

1. Sa ditë ka java?

- ☐ A 2 ditë
- ☐ B 4 ditë
- ☒ 7 ditë
- ☐ D 10 ditë

Rrethi është plotësuar pranë “7 ditë”, sepse java ka 7 ditë. Nëse nuk je i sigurt për përgjigjen e një pyetjeje, plotëso rrethin pranë përgjigjes që të duket më e saktë, dhe vazhdo me pyetjen tjetër.

Nëse vendos të ndryshosh përgjigjen tënde për njërin nga pyetjet, vendos një ~~X~~ në përgjigjen tënde të parë, në këtë mënyrë: ~~X~~. Më pas plotëso rrethin pranë përgjigjes tënde të re. Shembulli 2 të tregon si ta bësh këtë.

Shembulli 2

1. Sa ditë ka java?

- ☒ ~~X~~ 2 ditë
- ☐ B 4 ditë
- ☒ 7 ditë
- ☐ D 10 ditë

Për disa nga pyetjet duhet ta shkruash përgjigjen në hapësirën poshtë pyetjes. Shembulli 3 tregon një pyetje të tillë.

Shembulli 3

3. Ku shkon vogëlushi pasi e ka gjetur librin?

Shembulli 3 tregon një pyetje, pranë së cilës është vizatuar një laps, me numrin 1 pranë tij. Kjo do të thotë që kjo pyetje vlerësohet me 1 pikë.

Shembulli 4 tregon një pyetje, pranë së cilës është vizatuar një laps, me numrin 3 pranë tij. Kjo do të thotë që kjo pyetje vlerësohet me 3 pikë.

Shembulli 4

4. Çfarë e bën përfundimin e tregimit, të lumtur dhe të trishtuar njëkohësisht? Përdor çfarë ke lexuar në tregim për të ndihmuar në shpjegimin tënd.

Ti do të kesh 40 minuta për ta plotësuar këtë pjesë të paketës, pastaj do të kesh një pushim të shkurtër. Më pas, do të punosh edhe për 40 minuta të tjera.

Bëj më të mirën për t'iu përgjigjur të gjitha pyetjeve. Nëse nuk je i sigurtë në përgjigjen tënde për një pyetje, vazhdo me pyetjen e radhës.

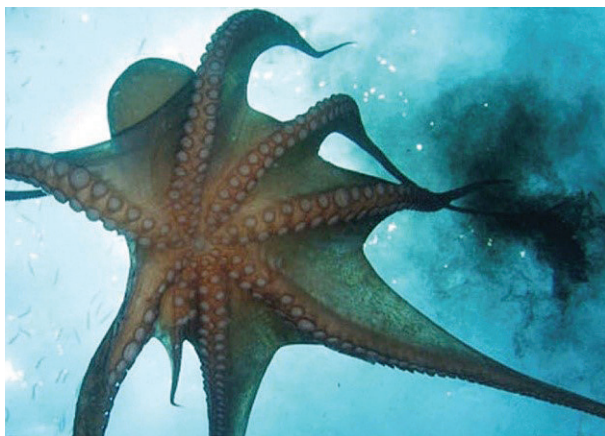
Oktapodi i mahnitshëm

Një oktapod para strofollës së vet.

Oktapodët janë kafshë deti me trup të rrumbullakët, sy të fryrë dhe tetë krahë të gjatë. Krahët e tyre janë shumë të fortë dhe mbulohen në gjatësinë e tyre nga kupa thithëse. Jetojnë në të gjitha oqeanet e botës, por pëlqejnë veçanërisht ujërat e ngrohta tropikale. Shpesh qëndrojnë në fund të oqeanit, ku mund të gjejnë ushqimin e tyre të preferuar. Pëlqejnë të ushqehen me gaforre, karkaleca deti dhe peshq të vegjël. Oktapodët e tërheqin prenë e tyre me kupat thithëse dhe më pas e futin ushqimin në gojë.

Shpesh oktapodët jetojnë vetëm në guvat e shkëmbinjve. Ndonjëherë oktapodët ndërtojnë “dyer” shkëmbi për strofollat e tyre, të cilat qëndrojnë të mbyllura për t’i mbajtur të sigurt.

Oktapodi lëshon bojë për t'i shpëtuar rrezikut.

Oktapodi i frikëson grabitqarët me njollat e tij.

Shmangiet e rrezikut

Oktapodët mund t'i shmangen rrezikut, sepse ata janë notues shumë të shpejtë dhe mund të lëshojnë një re boje, bojë të errët, te çdo sulmues. Kjo u jep atyre kohën e mjaftueshme për t'u larguar.

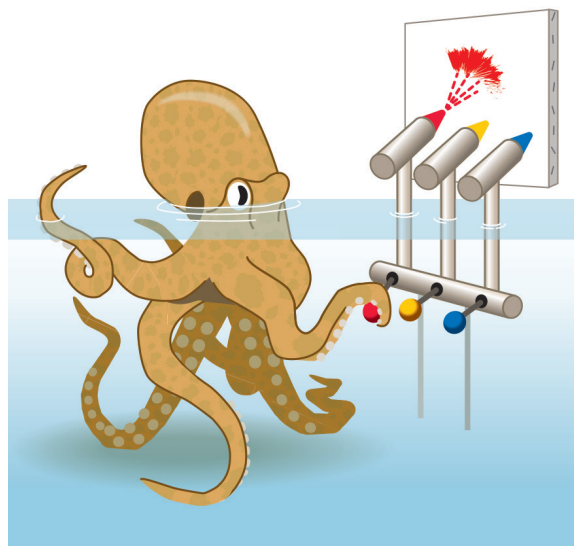
Oktapodët janë mjeshtër të maskimit. Ata e ndryshojnë ngjyrën e lëkurës së tyre në rozë, blu, kafe apo jeshile dhe bëhen njësh me shkëmbinjtë, rërën dhe koralet përreth duke u bërë të padukshëm. Ata shëmbëllojnë kështu me shkëmbinjtë mbuluar nga alga deti. Gjithashtu krijojnë shumëllojshmëri modelesh, vijash dhe njollash brenda disa sekondave duke u dukur si diçka tjetër, e cila nuk do të ishte mirë të hahej.

Oktapodët mund të struken në të çarat e shkëmbinjve ose nëpër korale. Ata s'kanë shtyllë kurrizore. Në fakt oktapodët nuk kanë asnjë kockë dhe janë shumë të butë, prandaj rrëshqasin dhe e futin trupin e tyre të madh në vende shumë të vogla. Ata janë të famshëm për t'u shfaqur në vende që s'ta pret mendja. Oktapodët janë gjetur në guaska, instrumente të shkencëtarëve e në shishe të hedhura në det.

Ndonjëherë oktapodët përdorin guaska për t'u fshehur. Ata kapin guaska me kupat e tyre thithëse, pastaj mbështjellin krahët rreth trupit me guaskat e drejtuara jashtë. Grabitqarët largohen, duke menduar se është thjesht një grumbull me guaska të vjetra.

Oktapodi fshihet poshtë guaskave.

Frida hap kavanoza ushqimesh. Skirti bën “art.”

Mëson të bëjë gjëra

Një oktapod i quajtur Frida jetonte në një akvarium në Gjermani. Pasi vëzhgoi rojet tek hapnin kavanozat me ushqimin e saj, ajo mësoi t'i hapte vetë kavanozat. Duke shtyrë kapakun drejt trupit, Frida mbështolli kavanozin me krahë dhe përdrodi trupin pa kocka për ta hapur. Ajo hapi vetëm kavanozat me ushqimin e saj të preferuar, si gaforret dhe karkalecat. Ajo nuk i preku kavanozat me peshq të zakonshëm.

Në një qendër detare në Shtetet e Bashkuara, një oktapod i quajtur Skirt mësoi të pikturojë. Ai arriti ta bënte këtë duke lëvizur levat që spërkatin bojë mbi kanavacë. “Arti” më pas shitej për të mbledhur të holla për mirëmbajtjen e rezervuarit të oktapodit.

Argëtimi i oktapodëve

Njerëzve u pëlqen të shikojnë oktapodët në akuariume që ngjasojnë me mjediset e tyre natyrore. Por oktapodët mërzen shpejt, prandaj stafi i akuariumit duhet të shpikë mënyra për t'i mbajtur oktapodët të angazhuar. Për shembull, ata u japin oktapodëve pazëlla ose lodra që mund të ndahen.

Në një akuarium në Shtetet e Bashkuara, një oktapod i quajtur Semi argëtohej duke luajtur me një top plastik që mund të ndahej në dy pjesë. Kujdestari i tij vendoste ushqim brenda topit dhe Semi e hapte. Më pas, kur mbaronte së ngrëni, oktapodi i bashkonte të dyja pjesët.

Një oktapod luan me një lodër në akuariumin e vet.

Njohin kujdestarët e tyre

Përveç lodrave dhe pazëllave oktapodëve u pëlqen që kujdestarët e tyre të kalojnë kohë me ta duke luajtur dhe duke i prekur. Kur i shohin kujdestarët e tyre që sjellin ushqim dhe u prekin kokën, ata marrin ngjyrë të kuqe për të treguar se janë të ngazëllyer. Gjithashtu ata mund të përshëndetin kujdestarët duke u ngritur mbi këmbët e tyre dhe duke u përkulur përpara. Dihet tashmë nga të gjithë që oktapodët ngrihen mbi “këmbët” e tyre të pasme dhe tundin krahët për të tërhequr vëmendjen e kujdestarëve.

Oktapodët e pëlqejnë shoqërinë po aq sa pëlqejnë edhe ushqimin. Kur mbarojnë së ngrëni, oktapodët zgjatin në fillim njërin krah e pastaj tjetrin për të mbështjellë duart dhe krahët e kujdestarëve të tyre. Oktapodët dhe kujdestarët mbahen tek krahët e njëri-tjetrit dhe ndërkohë oktapodët i puthitin kupat thithëse butësisht mbi krahët e kujdestarëve.

*Oktapodi
mbështetet
te krahët e
kujdestarit të tij.*

1. Sipas artikullit, cilat alternativa janë të vërteta?

Rretho të **gjitha** përgjigjet të sakta.

Ata kanë trupa të rrumbullakët. ☐

Ata kanë tetë krahë të gjatë. ☐

Ata jetojnë vetëm në pjesët e ftohta të oqeanit ☐

Ata preferojnë të ushqehen
me karkaleca dhe peshq ☐

Ata e kapin ushqimin me gojën e tyre ☐

2. Çfarë përdorin oktapodët për të bërë dyer për strofullat e tyre?

3. Artikulli thotë se ata “janë mjeshtër të maskimit.”

Çfarë do të thotë kjo?

- (A) Ata mund të duken si diçka tjetër.
- (B) Janë notues shumë të shpejtë.
- (C) Ata lëshojnë bojë të errët.
- (D) Mund të marrin forma të ndryshme.

2
1
0
8
9

1
0
8
9

4. Oktapodët nuk kanë kocka. Çfarë do të thotë kjo?

- (A) Ata fshihen me oktapodë të tjerë.
- (B) Rrinë nëpër shkëmbinj.
- (C) Futen nëpër vende shumë të ngushta.
- (D) Ata duken si alga deti.

5. Oktapodët janë të famshëm për shfaqjen në vende të pazakonta.

Jep një shembull nga teksti.

6. Jep dy mënyra se si oktapodët shpëtojnë nga grabitqarët.

1. _____

2. _____

7. Çfarë mësoi të bënte oktapodi Frida?

1
0
8
9

2
1
0
8
9

1
0
8
9

8. Çfarë mësoi të bënte oktapodi Skirt?

- ☐ A Të vizatonte pamje të akvariumit të tij
- ☐ B Të lëvizte levat për të hedhur bojë mbi kanavacë
- ☐ C Të spërkatë bojën e tij si bojë pikturë mbi kanavacë
- ☐ D Të përdorte këmbët e tij si gishta për të vizatuar

9. A mendon shkrimtari që Skirt bën piktura të bukura?

Rretho zgjedhjen tënde.

_____ Po

_____ Jo

Shkruaj një arsye nga teksti.

10. Përse kujdestarët e akvariumeve u japin pazëlla oktapodëve?

1
0
8
9

1
0
8
9

11. Me cilën lojë i pëlqen Semit të luajë?

12. Cilat janë dy veprimet që bëjnë oktapodët për të treguar që janë të lumtur që shohin kujdestarët e tyre?

1. _____

2. _____

13. Oktapodët pëlqejnë që kujdestarët t'i prekin. Çfarë veprimi bëjnë ata që e nënkupton këtë?

- ☐ A Luajnë me pazëll bashkë me kujdestarët e tyre
- ☐ B Kërcejnë lart e poshtë kur janë të uritur
- ☐ C Zgjaten dhe puthiten tek krahët e kujdestarit të tyre
- ☐ D Hanë të gjithë ushqimin e tyre

1
0
8
9

2
1
0
8
9

14. Autori mendon se oktapodët janë “të mahnitshëm.” Jep tre shembuj se çfarë kanë mësuar oktapodët të bëjnë në akuariume, që i bën ata të mahnitshëm.

1.

2.

3.

15. Bazuar në këtë artikull, a janë akuariumet vendet e duhura për oktapodët?

Rretho zgjedhjen tuaj.

____ Po

____ Jo

Jep një arsye që shpjegon përgjigjen tënde.

**УПАТСТВО ЗА ОЦЕНУВАЊЕ
НА ОСЛОБОДЕНИТЕ ЗАДАЧИ
ОД ПИРЛС 2021**

Вовед

Позадина

Како што е опишано во рамката PIRLS 2021, оценување на читањето PIRLS за учениците од четвртата година на школувањето (четврто одделение) е дизајнирано да ја мери способноста на учениците да конструираат значења од различни текстови со вклучување во низа процеси на разбирање. Оценувањето се фокусира на читање за две цели кои претставуваат најголем дел од читањето што го прават учениците во и надвор од училиштето:

- *За литературно искуство*
- *За добивање и користење информации*

Овие цели беа водич при изборот на материјали за читање кои беа вклучени во оценувањето. Секој избран текст за оценување е карактеристичен за типот на материјал што вообичаено би се читал за една од двете цели. Во рамките на секоја цел за читање, се оценуваат четири различни процеси на разбирање, односно:

- *Фокусирање и потсетување на експлицитно наведени информации*
- *Изведување директни заклучоци*
- *Интерпретирање и интегрирање идеи и информации*
- *Вреднување и критика на содржината и текстуалните елементи* (порано, овој процес беше наречен „Испитување и вреднување на содржината, јазикот и текстуалните елементи“)

Секое прашање за разбирање во оценувањето е така дизајнирано да извлече (предизвика) и оцени еден од овие четири процеси на разбирање.

Студијата PIRLS 2021 е достапна во два различни формати, дигитален и на хартија затоа што сите земји не се подготвени да преминат на е-оценување. digitalPIRLS, исто така, вклучува e-PIRLS - оценување на онлајн читање за информирање преку симулирана интернет околина. Земјите на национално ниво избираат дали ќе применат digitalPIRLS или paperPIRLS на сите оценувани студенти. Без оглед на моделот на оценување, секој ученик треба да комплетира два дела или блокови, а секој од нив се состои од текст (или, во случај на ePIRLS, веб-страници) и група ајтеми (прашања). Во 40 минути учениците треба да го завршат секој блок, при што од нив се бара да го прочитаат дадениот текст и да одговорат на групата прашања за разбирање на текстот.

Дигиталните и хартиените оценувања се слични најмногу што е можно затоа што резултатите ќе бидат прикажани на истата скала на постигања во PIRLS 2021, без оглед на користениот модел. Со исклучок на некои дигитални карактеристики, текстовите се исти во двата модели. Содржината на ајтемите и нивните упатства за бодување, исто така, се исти, освен начинот на кој учениците одговараат на прашањата.

Во PIRLS се користат различни видови (формати) на прашања за да се оцени разбирањето на текстовите од страна на учениците. Еден вид е форматот на селекција (прашања со повеќечлен избор), во кои на учениците најчесто им се понудени четири опции од кои треба да изберат една која најмногу одговара на прашањето. Секое од прашањата со повеќечлен избор има единствен, точен одговор. Постојат варијации на ајтеми со повеќечлен избор. На пример, во матрицата со повеќечлен избор, учениците избираат единствен, точен одговор од понудените две или три опции за секој од

неколките елементи или редови од ајтемот. Одговорите на прашања со повеќечлен избор ќе бидат оценети автоматски.

Друг вид (формат) што се користи во оценувањето се нарекува прашање со конструиран одговор (прашање од отворен тип). Во овој формат на прашања, учениците треба да го напишат или искуцаат нивниот одговор на прашањето, наместо да избираат од неколку дадени опции. Во некои случаи, учениците избираат (на пр. Да или Не) и потоа пишуваат објаснување, давајќи доказ од текстот за направениот избор. Одговорите на учениците на прашањата со конструиран одговор (прашање од отворен тип) се оценуваат од обучени оценувачи, со употреба на утврдени упатства кои идентификуваат специфични критериуми за доделување на одредена оценка (бодови). Целта на овој документ е да им овозможи на оценувачите информации и упатства за бодување кои им се потребни за веродостојно и валидно доделување на бодови на секој одговор на ученикот, даден на прашањата со конструиран одговор (прашање од отворен тип) во PIRLS оценувањето за читање, спроведено дигитално или на хартија. Упатствата за бодување на ајтемите со конструиран одговор (прашање од отворен тип) во ePIRLS се дадени во посебен документ.

PIRLS, исто така, користи други два вида на ајтеми (прашања): 1) ајтеми во кои учениците избираат повеќе од еден точен одговор на прашањето (во текстовите се наведени како „штиклирајте ги сите што одговараат“ ајтеми) и 2) ајтеми во кои учениците ги подредуваат настаните опишани во текстот по точен редослед. Овие видови ајтеми во ePIRLS се оценуваат компјутерски, додека во paperPIRLS рачно се бодуваат од обучени оценувачи. Овој документ вклучува упатства за бодување за овие видови прашања, но тие ќе ги користат само оценувачите од земјите во кои PIRLS тестирање се спроведува во хартиена форма (paperPIRLS).

За секое прашање со конструиран одговор (прашање од отворен тип) доделена е одредена вредност во бодови. Тие носат еден, два или три бода, во зависност од длабочината (тежината) на разбирање или обемот на текстуалниот доказ (основа) кој се бара во прашањето. (Сите прашања со повеќечлен избор носат по еден бод.) Учениците се запознаени со бодувањето на прашањата со конструиран одговор (прашање од отворен тип) кои се дадени во тест-книшките на тој начин што се дадени цртежи со молив кои ги прикажуваат броевите 1, 2 или 3, во зависност од индивидуалната вредност на прашањето.

PIRLS Општи насоки за оценување (бодување)

Одговорите на учениците на прашањата со конструиран одговор (прашања од отворен тип) се оценуваат според упатствата за оценување (бодување) во кои се опишани специфични аспекти на одговорот, за кои се смета дека се доказ за успешно постигање на одредено ниво на резултат. За секое прашање кое бара конструиран одговор (прашање од отворен тип) развиено е единствено упатство за бодување. Иако секое упатство е прилагодено на специфичното прашање за разбирање, во сите упатства има заеднички елементи. На пример, најниското ниво на оценка во секое упатство - резултат 0 (0 бодови) – значи дека *нема разбирање* за аспектот на текстот кој се оценува со конкретното прашање. Одговорите кои добиваат оценка 0 (0 бодови) може да претставуваат погрешно разбирање на текстот или прашањето, или да содржат само информации што се толку нејасни (неодредени) што доделувањето на повисока оценка (бодови) е неоправдано.

Следниве три општи упатства за бодување за прашања од еден, два и три бода го опишуваат степенот или природата на разбирањето поврзани со секое ниво на бодови (резултат) во сите упатства. Обележувањата на бодовите се разликуваат во трите упатства со цел меѓусебно да се разликуваат и да го пренесат опсегот на способности за разбирање што се опишани во секое упатство. Овие општи упатства за бодување се основа за единствените упатства развиени за секое прашање кое бара конструиран одговор (прашање од отворен тип).

Табела 1: Општо упатство за оценување (бодување) на прашања со еден бод

Прифатлив одговор (Бодови = 1)
Овие одговори покажуваат разбирање на одреден аспект од текстот што е обработен (поставен) во прашањето. Тие ги вклучуваат сите елементи кои се бараат во прашањето. Одговорите ќе се сметаат за точни врз основа на идеите или информациите во текстот.
Неприфатлив одговор (Бодови = 0)
Овие одговори не покажуваат разбирање на аспектот од текстот што е обработен во прашањето. Во нив може да постои обид да се обезбедат некои или сите елементи што ги бара прашањето. Одговорот, сепак, се смета за неточен врз основа на информациите или идеите од текстот. Или, тие вклучуваат само идеи или информации кои се премногу нејасни или неповрзани со прашањето за да се сметаат за точни. <i>Пречкртани / Избришани / Не се според задачата / Нејасни (нечитки) / Цртежи и чкртаници</i> Исто така, доделете 0 бодови за неразбирливи одговори. Ова вклучува пречкртани и избришани обиди, нејасни (нечитки) одговори, одговори кои не се според задачата, цртежи и чкртаници.

Табела 2: Општо упатство за оценување (бодување) на прашања со два бода

Целосно разбирање (Бодови = 2)
Овие одговори покажуваат целосно разбирање на аспектот на текстот што е обработен во прашањето. Ги вклучуваат сите елементи што ги бара прашањето. Кога е потребно, тие покажуваат ниво на разбирање кое го надминува буквалното разбирање и даваат соодветни интерпретации (толкувања), заклучоци или оценки (вреднувања) што се во согласност со текстот. Или, тие вклучуваат целосни и адекватни идеи или информации од текстот за поддршка на толкувањето, заклучокот или оценката заснована на текстот.
Делумно разбирање (Бодови = 1)
Овие одговори демонстрираат само делумно разбирање на аспектот на текстот што е обработен во прашањето. Тие може да вклучуваат некои, но не сите елементите што се бараат во прашањето. Или, тие може да се осврнат на сите елементи што се бараат со прашањето, но демонстрираат само буквално разбирање во случаи кога

прашањето бара интерпретација (толкување), заклучок или разбирање на поапстрактен концепт. Кога во прашањето се бара да се даде објаснување за интерпретацијата (толкувањето), заклучокот или оценката (вреднувањето), во одговорите може да недостасува соодветна текстуална поддршка или да се обезбедени само неповрзани или нејасни информации.

Нема разбирање (Бодови = 0)

Овие одговори не покажуваат разбирање на аспектот од текстот што е обработен во прашањето. Во нив може да постои обид да се обезбедат некои или сите елементи што ги бара прашањето, меѓутоа, одговорот се смета за неточен врз основа на идеите или информациите од текстот. Или, може да не успеат да одговорат на кој било елемент што го бара прашањето. Или, одговорите вклучуваат само информации или идеи кои се премногу нејасни или неповрзани со прашањето за да се сметаат за доказ за разбирање.

Пречкртани / Избришани / Не се според задачата / Нејасни (нечитки) / Цртежи и чкртаници

Исто така, доделете 0 бодови за неразбирливи одговори. Ова вклучува пречкртани и избришани обиди, нејасни (нечитки) одговори, одговори кои не се според задачата, цртежи и чкртаници.

Табела 3: Општо упатство за оценување (бодување) на прашања со три бода

Целосно разбирање (Бодови = 3)

Овие одговори покажуваат целосно разбирање на аспектот на текстот што е обработен во прашањето. Ги вклучуваат сите елементи што ги бара прашањето. Кога е потребно, тие покажуваат разбирање на идеи и информации кои се релативно сложени, апстрактни или клучни за темата или за главната тема на текстот. Притоа, тие го надминуваат буквалното разбирање на текстот и даваат значајна поддршка од текстот на заклучоците, интерпретациите (толкувањата) или оценките (вреднувањата) кога тоа се бара во прашањето.

Задоволително разбирање (Бодови = 2)

Овие одговори покажуваат задоволително разбирање на аспектот на текстот што е обработен во прашањето. Тие може да ги содржат сите елементи што ги бара прашањето, но не даваат докази за разбирање на идеи или информации од текстот кои може да се сметаат за сложени или поапстрактни. Или, покажуваат некои докази дека го надминуваат буквалното разбирање на текстот за да донесат заклучоци, интерпретации или оценки; меѓутоа, текстуалната поддршка дадена во одговорот може да не е убедлива.

Минимално разбирање (Бодови = 1)

Овие одговори покажуваат минимално разбирање на аспектот на текстот што е обработен во прашањето. Тие вклучуваат некои, но не сите елементи што ги бара прашањето. Тие може да демонстрираат разбирање на специфични идеи или информации од текстот на буквално ниво, но не прават врски помеѓу нив кога тоа

се бара во прашањето. Кога во прашањето се бара да се обезбеди текстуална поддршка за заклучокот или интерпретацијата (толкувањете), одговорите може да вклучуваат само несоодветни или неповрзани докази од текстот.

Незадоволително разбирање (Бодови = 0)

Овие одговори не покажуваат разбирање на аспектот од текстот што е обработен во прашањето. Во нив може да постои обид да се вклучат некои од елементите што ги бара прашањето, но тие се утврдени како неточни или несоодветни врз основа на идеите или информациите од текстот. Или, може да не успеат да одговорат на кој било елемент што го бара прашањето. Или, одговорите вклучуваат само идеи или информации кои се премногу нејасни или неповрзани со прашањето за да се сметаат како доказ барем за минимално разбирање.

Пречкртани / Избришани / Не се според задачата / Нејасни (нечитки) / Цртежи и чкртаници

Исто така, доделете 0 бодови за неразбирливи одговори. Ова вклучува пречкртани и избришани обиди, нејасни (нечитки) одговори, одговори кои не се според задачата, цртежи и чкртаници.

Упатство за оценување на прашања со конструиран одговор (прашања од отворен тип)

Секое прашање кое бара конструиран одговор (прашање од отворен тип) во PIRLS оценувањето има единствено упатство за оценување кое дава конкретни критериуми за доделување бодови на одговорите на учениците. Во Упатството се наведени две клучни цели во оценувањето на овој тип прашања: 1) да се направат што е можно поконкретни критериуми за да се стандардизираат одлуките при бодување во сите земји учеснички, 2) да се поместат низа одговори во рамките на секое ниво на бодови. Овие по малку спротивставени цели на специфичност (конкретизирање) и флексибилност се решени на тој начин што во упатството е опишано разбирањето на секое ниво на бодување (резултат) заедно со примери на реални одговори од ученици за да се демонстрира опсегот на одговори во рамките на нивото на бодување (резултат). Во комбинација, упатствата за оценување и примерите на одговори ги дефинираат границите помеѓу нивоата на бодување и ја демонстрираат рановидноста на начините на кои учениците можат да одговорат на даденото прашање. Упатствата за оценување (бодување) на сите ајтеми се поместени во овој документ. Дополнителни материјали за обука за оценување се дадени посебно.

Примерот на упатството за оценување во Табелата 4 е даден со цел да се објаснат неколку клучни карактеристики на упатствата. Конкретното упатство е за прашање што носи еден бод и изработено за да се оцени способноста на учениците за *изведување директни заклучоци* додека читаат со цел *литературно искуство*.

Класификација според рамката PIRLS 2021

„Целта“ што се оценува со секое прашање е идентификувана на почетокот на делот што ги содржи сите ајтеми поврзани со таа цел. „Процесот“ што се оценува со секое прашање е идентификуван на почетокот, односно на првата страница на секое упатство.

Описи на нивоата на резултати (бодови)

Секое упатство за оценување е поделено во делови кои одговараат на бројот на нивоа на резултати (бодови), вклучувајќи и 0 бодови. Забележете дека ова упатство за еден бод има два дела - првиот дел дава критериуми за давање еден бод, а вториот дел дава критериуми за давање 0 бодови.

За секое ниво на резултати, даден е исказ во врска со специфичната содржина на одговорите на учениците што можат да се сметаат како доказ за соодветено заклучување. Во дадениот пример на упатство, имајте предвид дека два типа на одговори се опишани под насловот 1 бод. Тоа е така затоа што на прашањето може да се одговори со разбирање или дека Том не бил поканет на забавата на Цереми или дека неговиот најдобар пријател Стенли бил поканет. И двата одговори се објаснети како соодветни ако исполнуваат одредени (специфични) критериуми. За секој вид одговор, дадени се примери.

Оценување на одговорите на учениците

Со исклучок на неколку ајтеми за пребарување (пронаоѓање), оценувачите треба да бараат докази за разбирање во одговорите на учениците, а не нужно конкретен одговор. Бидејќи учениците ќе одговорат на секое прашање на најразлични начини, би било несоодветно во повеќето случаи да се идентификува конкретен одговор што мора да го дадат учениците за да добијат одредена оценка (бодови). Оценувачот е одговорен да го разгледа одговорот што го дал ученикот во однос на описите на нивото на резултатот дадени во упатството за оценување.

Табела 4: Пример на упатство за оценување

ПИТА ЗА НЕПРИЈАТЕЛОТ, АЈТЕМ 2

2. На почетокот на приказната, зошто Том мисли дека Цереми му е непријател?

Цел: Литературно искуство.

Процес: Изведување директни заклучоци.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот покажува разбирање дека Том го сметал Цереми за непријател или бидејќи Цереми не го поканил на неговата забава или бидејќи Цереми го поканил Стенли, најдобриот пријател на Том, а не него.

Примери:

- Том не бил поканет на забавата на Цереми.

- Џереми го поканил неговиот пријател, но не го поканил Том.

Или, одговорот покажува разбирање дека Том се плашел дека Џереми може да го заземе неговото место како најдобар пријател на Стенли.

Примери:

- Том бил љубоморен на него бидејќи се преселил веднаш до Стенли.

- Џереми му го зел најдобриот пријател.

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот не покажува разбирање зошто Том сметал дека Џереми му е непријател. Во одговорот може да се повторуваат зборови од прашањето или можеби дава нејасен одговор што навестува дека Џереми се вселил веднаш до куќата на Стенли или го поканил на неговата забава без да покаже разбирање за последицата.

Примери:

- Џереми бил негов непријател.

- Џереми се вселил веднаш до куќата на најдобриот пријател на Том.

- Џереми го поканил Стенли на својата забава.

- Џереми било ново момче во соседството.

- Џереми бил негов пријател.

За секој ајтем, упатството за оценување има дел кој објаснува како да се кодираат (шифрираат) прашањата за кои не постои одговор од ученикот („Шифри за отсуство на одговори“). Постојат две шифри за ова: „8“ и „9“. Следните упатства треба да се користат при доделувањето на овие шифри. Код 8 е релевантен за земји кои имаат тестирање на хартија (paperPIRLS), но не за digitalPIRLS земји бидејќи оценувачите нема да видат ниту еден одговор кој ќе биде класифициран како „не е администрирано“. Код 9 се доделува во земји кои имаат и paperPIRLS и digitalPIRLS тестирање.

Табела 5: Насоки за шифри за отсуство на одговори

Шифра	Насоки
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот. Различни околности може да влијаат на можноста на учениците да дадат соодветни одговори што може да се бодуваат. На пример, погрешно испечатена брошура (тест-книшка) може да резултира со тоа учениците да одговорат на погрешно прашање, да има недостаток на прашање или да се случило нешто друго што ги спречило учениците да одговорат на прашање. Во овие случаи, не треба да се доделува бод.

9	Нема одговор. Просторот за одговор е целосно празен или содржи само случајни, несоодветни ознаки кои не се поврзани со текстот. НЕ доделувајте код „9“ ако има докази дека ученикот направил дури и најмал обид да одговори на некој начин.
---	--

Забелешка: Неразбирливите одговори добиваат „0“ бодови. Ова вклучува пречкртани и избришани обиди, нејасни (нечитки) одговори, одговори кои не се според задачата, цртежи и чкртаници.

Општи прашања и процедури

Оценувањето на одговорите на учениците на прашања со конструиран одговор (прашања од отворен тип) е еден од најважните аспекти на целокупното оценување на читачката писменоста на учениците. Бидејќи прашањата со конструиран одговор претставуваат значителен дел од оценувањето, релијабилноста и валидноста на оценувањето се клучни за квалитетот на резултатите од оценувањето. Упаствата за оценување презентирани во овој прирачник и примерите на одговори дадени во посебни документи се дизајнирани да го олеснат овој напор. Треба да се имаат предвид некои дополнителни прашања и процедури.

Валидност

При оценувањето на конструирани одговори (одговори на прашањата од отворен тип), прашањата поврзани со релијабилноста и валидноста се испреплетени. Ако оценувањето не е релијабилно и доследно, се доведува во прашање валидноста на оценувањето.

Прво, важно е сите оценувачи да препознаат дека PIRLS оценувањето е оценување на читањето со разбирање, а не на способноста за пишување. Според тоа, критериумите опишани во упатствата за оценување се однесуваат само на докази за читање со разбирање. Нема оценување на способноста за пишување на учениците како дел од критериумите за бодување. Ова е прилично очигледно во распонот на одговори од учениците дадени како примери на одговори во секое упатство. Некои ученици кои добиваат највисока оценка (најмногу бодови) за разбирање на одредено прашање, може да дадат писмени одговори што содржат чудни реченици, погрешен правопис и лош избор на зборови. Со оглед на фактот дека станува збор за временски ограничен тест, а одговорите на учениците може да се сметаат за „пишување на прв драфт/нацрт“, ова е за очекување. Ако идеите присутни во одговорот се сметаат за доказ за одредено ниво на разбирање, таа оценка (резултат / бод) треба да се додели без оглед на квалитетот на пишувањето.

Исто така, важно е да се има на ум дека некои ученици ќе дадат одговори кои покажуваат разбирање на текстот, но не упатуваат на (не ги содржат) елементите кои се бараат во прашањето. Во овие случаи, важно е да се придржувате до упатствата за оценување и да не давате бодови за интересни, дури и остроумни одговори кои не се однесуваат на прашањето.

Конечното прашање на валидноста се однесува на фактот дека оценувачи може да ги оценуваат сите одговори што ги дава еден ученик во низа. Оценувачите мора да бидат

непристрасни при оценувањето на секој одговор, независно од нивниот впечаток за разбирањето на ученикот прикажано во другите негови одговори. На пример, ако ученикот покажал барем задоволително разбирање во повеќето од одговорите, а потоа понудил двосмислен одговор на последователно прашање, оценувачите мора да бидат претпазливи и да не го претпоставуваат нивото на разбирање кое може да не е присутно токму во тој одговор. Со цел да се заштитат од развивање впечаток за целокупните способности за читање со разбирање на учениците, најдобро е оценувачите на секој одговор во тест-книшката да му пристапуваат како да е даден од различен ученик.

Конфликтни докази во одговорите на учениците

Некои ученици може да дадат одговор што ги исполнува сите барања на прашањето и гарантира висок резултат, но исто така вклучува и некои информации кои се неточни или неповрзани. Општо правило во овие случаи е да се игнорира неточниот или неповрзаниот дел од одговорот и да се даде оценка заснована на точниот дел од одговорот кој се однесува на елементите што се бараат со прашањето. Сепак, постојат одреден број исклучоци од ова правило, наведени подолу.

- Неточниот или неповрзаниот дел од одговорот е директна контрадикторност на точниот дел.
- Неточниот дел сериозно го надминува кое било ниво на разбирање прикажано во точниот дел. (Во овие случаи, тоа може да е индикација дека ученикот едноставно не е сигурен како да одговори и се обидува да обезбеди поширок опсег / низа на одговори на прашањето).

Ве молиме, имајте предвид дека во некои упатства за оценување експлицитно е наведено дека не треба да се доделува бод кога се вклучени какви било неточни информации заедно со точните одговори.

Финална белешка

Читањето и оценувањето на одговорите на учениците од четврто одделение на прашања за разбирање, истовремено е предизвикувачко и корисно, а честопати и забавно искуство. Креативноста на идеите на учениците и разновидноста на толкувањата што тие ги даваат на секое прашање доведува до многу непредвидливи одговори. Упатството за оценување и документите со примери мора секогаш да бидат основа за секоја одлука при оценувањето (бодувањето). Иако се поттикнува поддржувачкото читање на одговорите, односно се дозволуваат помали грешки или недостаток на јасност – многу е важно оценувачите да не ги толкуваат премногу одговорите што ги даваат учениците. Одговорноста да се покаже разбирање е на ученикот; не треба оценувачот да претпоставува што мислел ученикот со својот одговор. Оценувачите мора да го оценат секој одговор на ученикот според конкретно дадениот одговор. Конечно, ова е најкоректен, релијабилен и валиден начин да се оценат одговорите на учениците дадени на прашања со конструиран одговор (прашања од отворен тип).

ПРАЗНАТА САКСИЈА

2. Што добило секое дете од Царот?

Цел: Литературно искуство.

Процес: Фокусирање и потсетување на експлицитно наведени информации.

1 – Прифатлив одговор	
Во одговорот е наведено дека Царот на секое дете му дал семе. <u>Примери:</u> - семе - варено семе - едно кралско семе ИЛИ, во одговорот е препознаено што претставува семето дадено од Царот за секое дете. <u>Примери:</u> - шанса да стане Цар - драгоценост	
0 – Неприфатлив одговор	
Во одговорот не е прецизно наведено што му дал Царот на секое дете. <u>Примери:</u> - саксија - растение - цвеќе - натпревар	

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

4. Пронајди го делот од приказната покрај оваа слика на лист: .
Што покажува дека Јун бил најдобриот градинар во селото?

Цел: Литературно искуство.

Процес: Изведување директни заклучоци.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот идентификува еден доказ од приказната што покажува дека Јун бил најдобриот градинар. Може да се однесува на квалитетот или квантитетот на неговиот зеленчук / растенија / градина или љубовта на неговите соседи кон неговиот зеленчук / растенија / градина.

Примери:

- Тој ги одгледуваше најдобрите растенија.
- Тој одгледуваше многу зеленчук.
- Во неговата градина имаше многу растенија.
- Неговите соседи сакаа да го делат неговиот зеленчук.
- Неговите соседи го делеа (споделуваа) неговиот зеленчук. [Ве молиме имајте предвид дека овој одговор ја подразбира љубовта на соседите на Јун кон неговиот зеленчук.]

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот не дава доказ заснован на текстот што би го поддржал исказот дека Јун бил сметан за најдобар градинар. Одговорот може да ги наведе специфичните зеленчуци што ги одгледувал Јун, може да даде детали за тоа како тој се грижи за своите растенија, може да се однесува само на сликата на градината на Јун, може да се однесува на убедувањата на самиот Јун за неговиот успех или може да се однесува на резултатот од натпреварот.

Примери:

- Тој одгледуваше зелки.
- Тој знаеше многу за растенијата.
- Тој го полеваше своето растение.
- Тој внимателно го носеше семето дома.
- Тој го споделуваше својот зеленчук. [Ве молиме имајте предвид дека овој одговор не покажува дека соседите сакаат да го делат неговиот зеленчук, ниту пак го покажува квалитетот на неговиот зеленчук.]
- Никој не можеше да одгледува растенија толку добро како него. [Ве молиме имајте предвид дека овој одговор се однесува на убедувањата на самиот Јун за неговиот успех.]
- Сите споделија сè. [Ве молиме имајте во предвид дека овој одговор е премногу нејасен.]
- Тој победи на натпреварот.

Или, даден е циркуларен одговор што ја повторува идејата дека Јун бил сметан за најдобар градинар.

Пример:

- Лугето во неговото село сметаа дека тој е најдобар.

4. Пронајди го делот од приказната покрај оваа слика на лист: .
Што покажува дека Јун бил најдобриот градинар во селото?
(ПРОДОЛЖУВА)

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

9. Зошто другите деца му се смееа на Јун? Употреби го она што се случило во приказната за да го објасниш својот одговор.

Цел: Литературно искуство.

Процес: Интерпретирање и интегрирање идеи и информации.

2 – Целосно разбирање

Одговорот демонстрира разбирање зошто децата му се смееа на Јун, идентификувајќи ја ситуацијата на Јун (неговото семе не пораснало) за разлика од другите деца (нивното семе пораснало) или за разлика од неговиот личен талент (тој бил најдобриот градинар).

Примери:

- Неговото семе не никнало (пораснало) додека нивното никнало (пораснало).
- Неговото било единственото семе што не никнало (пораснало).
- Неговото семе не никнало (пораснало), иако тој бил најдобриот градинар.
- Децата му се смееа затоа што неговото семе не растело и покрај тоа што тој добро се грижел за него.

1 – Делумно разбирање

Одговорот ја идентификува ситуацијата на Јун во приказната (неговото семе не пораснало) или го објаснува успехот на другите деца, но не дава контраст за да објасни зошто другите деца се смееа.

Примери:

- Неговата саксија била празна.
- Во саксијата на Јун немаше растение.
- Неговото семе не пораснало.
- Тој не би можел да победи на натпреварот.
- Нивните семиња пораснале.
- Тој бил тажен и поразен. [Ве молиме имајте предвид дека ова е општ опис на ситуацијата на Јун.]

0 – Нема разбирање

Одговорот не дава соодветен опис на тоа зошто децата му се смееа или се однесува на детали од погрешен дел од приказната.

Примери:

- Јун бил најдобриот градинар.
- Тие биле зловни.
- Мислеа дека тој е смешен.
- Не им се допаѓаше неговата саксија.
- Кога ја видоа неговиата саксија во палатата, видоа дека неговото растение не е пораснато.

9. Зошто другите деца му се смееа на Јун? Употреби го она што се случило во приказната за да го објасниш својот одговор.
(ПРОДОЛЖУВА)

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

10. Што мислиш зошто родителите на Јун го посветувале да ја однесе празната саксија во палатата?

Цел: Литературно искуство.

Процес: Интерпретирање и интегрирање идеи и информации.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот покажува разбирање дека родителите на Јун сакале тој да биде искрен и да преземе одговорност за својата работа или да биде горд што дава сè од себе.

Примери:

- *Тие сметаа дека не треба да се срами откако се обиде да даде сè од себе.*
- *Тој направил најдобро што можел.*
- *Тие сакале тој да биде искрен.*
- *Тој се обидел.*

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот не покажува разбирање за тоа зошто родителите на Јун сметале дека тој треба да ја однесе својата празна саксија во палатата. Одговорот може да се однесува на чувствата на Јун или на крајот на приказната. Во текстот нема ништо што би го поткрепило заклучокот дека родителите на Јун знаеле дека семејството е сварено или дека однапред го знаеле резултатот од натпреварот.

Примери:

- *Тие биле засрамени.*
- *За да откријат што направил погрешно.*
- *Тој сакаше да биде искрен. [Ве молиме, имајте предвид дека ова се однесува на чувствата на Јун, а не на чувствата на неговите родители.]*
- *Тие знаеле дека неговото семејство е сварено.*
- *Тие знаеле дека ќе победи.*
- *Тие верувале дека тој може да победи.*

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

16. Зошто Царот му се насмевнал на Јун?

Цел: Литературно искуство.

Процес: Интерпретирање и интегрирање идеи и информации.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот покажува разбирање дека Јун победил на натпреварот / станал цар.

Примери:

- *Јун станал цар.*
- *Јун победил на натпреварот.*

Или, одговорот покажува разбирање дека Царот ја препознал искреноста на Јун.

Примери:

- *Јун бил единствениот искрен.*
- *Јун бил единствениот кој не го заменил своето семе.*
- *Јун не мамел.*
- *Тој го сторил она што требало да го стори.*

Или, одговорот покажува разбирање дека Царот сфатил дека бил успешен неговиот план да најде соодветна личност за негов наследник.

Пример:

- *Планот на Царот успеал.*

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот не дава веродостојна причина заснована на текстот за реакцијата на Царот. Одговорот може да повторува зборови од прашањето или да дава нејасен опис зошто Царот му се насмеал на Јун. Ве молиме имајте предвид дека одговорите што опишуваат што направил Царот за да го иницира својот план (им дал на децата варено семе) се сметаат за неточни.

Примери:

- *Тој беше среќен.*
- *Царот беше горд на него.* [Ве молиме имајте предвид дека ова е нејасен опис зошто Царот му се насмевна на Јун.]
- *Тој му се смееше.*
- *Царот го измами.*
- *Јун се потрудил најмногу.*
- *Семето било варено.*
- *Царот знаел дека семето е варено.*

Шифри за отсуство на одговори**8**

Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.

9	Нема одговор.
---	---------------

17. Јун имал различни чувства низ целата приказна. Искористи го она кое го прочита за да објасниш зошто Јун го имал секое од овие чувства.

Цел: Литературно искуство.

Процес: Интерпретирање и интегрирање идеи и информации.

ЗАБЕЛЕШКА ЗА ОЦЕНУВАЧИТЕ: СЕКОЈ ОД ТРИТЕ ДЕЛОВИ НА ОВОЈ АЈТЕМ ТРЕБА ДА БИДАТ ОЦЕНЕТИ ПОСЕБНО, ВО СОПСТВЕНИОТ БЛОК ЗА КОДИРАЊЕ ОД 1 БОД.

надежен

1
0
8
9

збунет

1
0
8
9

поразен

1
0
8
9

НАДЕЖЕН	RE31M17A/RP31M17A
1 – Прифатлив одговор	
Надежен: Одговорот покажува разбирање дека Јун се надевал на можноста да ја искористи својата вештина како градинар за добро да го одгледува семето или да победи на натпреварот / да стане цар. <u>Примери:</u> - Мислеше дека е најдобриот градинар. - Тој сакаше да му порасне семето. - Тој сакаше да биде следниот цар. - Тој имаше шанса да победи на натпреварот.	
0 – Неприфатлив одговор	
Одговорот не дава соодветно објаснување за чувството. <u>Примери:</u> - Тој сакаше да го види Царот. - Не успеа од прв пат. [Ве молиме, имајте предвид дека овој одговор не се однесува на соодветен дел од приказната.] - Тој се трудеше најмногу што можеше. ИЛИ, одговорот може да даде општа дефиниција на зборот без да обезбеди поддршка од текстот. <u>Пример:</u> - Тој сакаше да се случи нешто добро.	

17. Јун имал различни чувства низ целата приказна. Искористи го она кое го прочита за да објасниш зошто Јун го имал секое од овие чувства.
(ПРОДОЛЖУВА)

ЗБУНЕТ	RE31M17B/RP31M17B
1 – Прифатлив одговор	
Збунет: Одговорот покажува разбирање дека и покрај неговата грижа и вештина како градинар, Јун бил збунет затоа што неговото растение не пораснало (а растенијата на другите пораснале). <u>Примери:</u> - Тој не знаел зошто растенијата на другите растеле, додека неговото не растело. - Тој бил најдобар, но неговото семе не никнало. - Неговото семе не пораснало.	
0 – Неприфатлив одговор	
Одговорот не дава соодветно објаснување за чувството. <u>Примери:</u> - Тој не сакал да ја однесе својата празна саксија кај Царот. - Другите момчиња не можеле да одгледуваат растенија толку добро како него. ИЛИ, одговорот може да даде општа дефиниција на зборот без да обезбеди поддршка од текстот. <u>Пример:</u> - Тој бил збунет.	
ПОРАЗЕН	RE31M17C/RP31M17C
1 – Прифатлив одговор	
Поразен: Одговорот демонстрира разбирање дека Јун бил поразен кога сфатил дека и покрај неговите напори неговото растение не пораснало, па поради тоа ќе има празна саксија и нема шанса да победи. <u>Примери:</u> - Неговото растение било единственото што не растело. - Тој морал да однесе празна саксија кај Царот. - Тој не би победил. - Неговата саксија била празна. - Неговото растение не пораснало. - Другите деца имале растенија.	
0 – Неприфатлив одговор	
Одговорот не дава соодветно објаснување за чувството. <u>Примери:</u> - Децата му се смееле. - Неговото растение било мртво. ИЛИ, одговорот може да даде општа дефиниција на зборот без да обезбеди поддршка од текстот. <u>Пример:</u> - Тој изгубил.	

17. Јун имал различни чувства низ целата приказна. Искористи го она кое го прочита за да објасниш зошто Јун го имал секое од овие чувства.
(ПРОДОЛЖУВА)

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

ПРЕКРАСНИОТ ОКТОПОД

1. Според текстот, кој исказ е точен за октоподите?

Штиклирај ги сите кои одговараат.

Имаат округли тела. ----- ☐

Имаат осум долги пипала. ----- ☐

Живеат само во ладните делови од океаните. -- ☐

Сакаат да јадат ракови и мали риби. ----- ☐

Ја ловат својата храна со устите. ----- ☐

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Изведување директни заклучоци.

2 – Целосно разбирање

Штиклирани се САМО следниве три опции:

- Имаат округли тела.
- Имаат осум долги пипала.
- Сакаат да јадат ракови и мали риби.

1 – Делумно разбирање

Штиклирани се трите опции наведени погоре и една неточна опција.

ИЛИ, штиклирани се две од трите опции наведени погоре и нема други опции.

0 – Нема разбирање

Која било друга комбинација.

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

2. Што користат октоподите за да направат врати за нивните дувла?

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Фокусирање и потсетување на експлицитно наведени информации.

1 – Прифатлив одговор
Одговорот покажува разбирање дека октоподите користат карпи за врати. <u>Примери:</u> - <i>Користат карпи.</i> - <i>Карпи.</i>
0 – Неприфатлив одговор
Во одговорот не е наведува дека октоподите користат карпи. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

5. Октоподите се познати по појавување на невообичаени места.

Наведи еден пример од текстот.

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Фокусирање и потсетување на експлицитно наведени информации.

1 – Прифатлив одговор

Во одговорот е даден **еден** од следниве примери од текстот:

- опрема на научници
- шишиња
- школки

Примери:

- *Тие можат да бидат (да се најдат) во шишиња.*
- *Во опремата на научниците.*
- *Школки.*

0 – Неприфатлив одговор

Во одговорот не е даден пример од текстот. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Примери:

- *Тие се појавуваат на чудни места.*

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

6. Наведи два начини на кои октоподите им бегаат на нивните грабливци.

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Интерпретирање и интегрирање идеи и информации.

2 – Целосно разбирање	
Одговорот покажува разбирање за тоа како октоподите бегаат од нивните грабливци, наведувајќи два од следниве начини:	
• се кријат во дувла / пештери • се кријат во пукнатини / карпи / корали / тесни места • школки / се кријат зад школки • со криење [само ако не е даден друг специфичен пример за криење] • брзи пливачи / пливање • испуштаат мастило • ја менуваат бојата за да се вклопат / да бидат (да станат) невидливи / да изгледаат како нешто друго • создаваат <i>точки</i> / <i>дамки</i> / <i>линии</i> (за да изгледаат лошо за јадење) (нешто друго што не би било добро да се јаде) • маскирање / камуфлирање • прават камени „врати“ за нивните дувла	
1 – Делумно разбирање	
Во одговорот е наведен еден начин од листата дадена погоре.	
0 – Незадоволително разбирање	
Одговорот не идентификува ниту еден начин од горната листа. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.	
<u>Примери:</u> - <i>Силен.</i> - <i>Чашки за вимукување (вимукувачки чашки).</i>	

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

7. Што научил да прави октоподот Фрида?

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Изведување директни заклучоци.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот покажува разбирање дека Фрида научила да ги отвора теглите со храна.

Примери:

- *Отворени (отвора) тегли.*
- *Фрида научила да отвора тегли со риби, ракови и ракчиња.*
- *Научила да отвора тегли со нејзината храна.*
- *Научила сама да отвора тегли со храна.*
- *Сама ги отворала теглите со извртување.*
- *Фрида научила да одвртува тегли (капак на тегла).*

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот не покажува разбирање дека Фрида научила да ги отвора нејзините тегли со храна. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

9. Дали писателот мисли дека Сквирт создава добри слики?

Штиклирај го твојот избор.

___ Да

___ Не

Наведи една причина од текстот.

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Вреднување и критика на содржината и текстуалните елементи.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот дава оценка и објаснување засновано врз изборот на одговор.

- Да, поткрепено со идејата дека авторот вели дека уметничките дела на Сквирт се продаваат за пари.

Примери:

- Да. Верувам дека да е точен одговор затоа што тие ги продавале сликите (уметничките дела) и добивале пари од тоа.

- Да. Не значи дека не е убава уметност (уметнички дела) само затоа што можеби изгледа чудно. Апстрактно е и посебно е и е направено од октопод! Тој смета дека вреди толку многу што може и да се продава.

- Не, поткрепено со фактот дека авторот стави наводници на „уметничките дела“.

Примери:

- Не. На авторот не му се допаѓале неговите уметнички дела (неговата уметност) затоа што користел наводници околу зборовите уметнички дела.

- Не. Затоа што авторот ги стави уметничките дела во наводници. Во текстот се вели „Тој можел да го стори тоа со поместување на лстови што прскаат боја на платно. „Уметничките дела“...“

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

10. Зошто вработените во аквариумот им даваат сложувалки на октоподите?

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Фокусирање и потсетување на експлицитно наведени информации.

1 – Прифатлив одговор

Во одговорот е објаснето дека на октоподите им е здодевно, па вработените во аквариумот им даваат сложувалки за да бидат зафатени (да се занимаваат).

Примери:

- Сакаат тие (октоподите) да бидат зафатени.
- За да ги занимаваат.
- За да ги забавуваат.
- Многу им е здодевно.
- За да имаат октоподите што (нешто) да прават.
- За да ги предизвикаат [имплицира дека тоа е решение за нивната потреба да бидат зафатени (преокупирани)]
- За да си играат и да ги направат среќни. [имплицира дека тоа е решение за нивната потреба да бидат зафатени (преокупирани)]

0 – Неприфатлив одговор

Во одговорот не е објаснето дека вработените во аквариумот им даваат сложувалки на октоподи затоа што им е здодевно. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Примери:

- За да можат да научат да прават работи (нешта).
- Да покажат колку тие се паметни.
- За да си играат.
- Затоа што уживаат во сложувалките.
- За да можат да ги одвојат.

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

11. Со која играчка ужива да си игра Семи?

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Фокусирање и потсетување на експлицитно наведени информации.

1 – Прифатлив одговор	
Во одговорот е наведено <i>топка</i> или <i>пластична топка</i> .	
0 – Неприфатлив одговор	
Во одговорот е наведен некој друг предмет. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.	
<u>Примери:</u> <i>- Играчка</i>	

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

12. Наведи две работи кои ги прават октоподите за да покажат дека се среќни кога ги гледаат нивните чувари?

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Изведување директни заклучоци.

2 – Целосно разбирање

Во одговорот се наведени **две** од следниве работи што ги прават октоподите:

- Стануваат црвени за да ја покажат возбудата кога ќе видат дека нивните чувари доаѓаат.

Примери:

- Стануваат црвени.
- Ја менуваат бојата.

- Стојат високо на пипалата за да ги поздрават своите чувари

Примери:

- Стојат високо и се наведнуваат нанапред.
- Стојат на нивните раце (низните задни „нозе“) и мавтаат со нозете (пипалата).
- Застануваат на нивните „нозе“ (пипала) и ги поздравуваат.
- Се наведнуваат нанапред и ги користат нивните „нозе“ (пипала) за да стојат.

- Скокаат на нивните задни „нозе“ (пипала) и мавтаат со пипалата за да го привлечат вниманието на своите чувари.

Примери:

- Мавтаат во воздухот со нивните пипала.
- Скокаат на **(две)** задни нозе.

- Ги виткаат своите „нозе“ (пипала) по рацете на нивниот чувар / се припојуваат околу своите чувари.

Примери:

- Тие се фаќаат за нив.
- Ја држат раката на својот чувар.
- Ги шират своите раце (пипала) за прегратка.
- Со нежно држење на рацете на нивниот сопственик, со своите чашки за вишување.

1 – Делумно разбирање

Во одговорот е наведена **една** работа од горната листа.

12. Наведи две работи кои ги прават октоподите за да покажат дека се среќни кога ги гледаат нивните чувари? (ПРОДОЛЖУВА)

0 – Нема разбирање

Одговорот не е наведено ништо од тоа што октоподите го прават за да покажат дека се среќни што ги гледаат своите чувари. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Примери:

- *Ги поздравуваат.*
- *Им ја галат главата.* [чуварите ги галат главите на октоподите]
- *Допирање*
- *Играње*
- *Скока на својот чувар*

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

- 14. Писателот смета дека октоподите се „прекрасни“. Наведи три примери за она што научиле да го прават октоподите во аквариумите и заради што се прекрасни.**

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Интерпретирање и интегрирање идеи и информации.

3 – Целосно разбирање

Во одговорот се наведени **три** од следниве примери за поддршка на ставот на авторот дека октоподите се прекрасни. Примерите мора да бидат работи што октоподите научиле да ги прават во аквариумите. Вродените карактеристики на сите октоподи, како што е можноста да се маскираат или да се пикнат во тесни места, не се точни.

- Решаваат загатки (сложувалки)
- Отвора тегли
- Слика (црта) / уметност
- Си играат
- Одвојува топка и повторно ја составува
- Ги препознаваат нивните чувари / ги поздравуваат нивните чувари / прават работи за да го привлечат вниманието на нивните чувари.

Примери кои се однесуваат на препознавањето на нивните чувари:

- Ги препознаваат нивните чувари
- Имаат интеракција со луѓе
- Посегнуваат по нивните сопственици
- Застанете на нивните „нозе“ и мавтаат со пипалата
- Застанете на **две** „нозе“
- Мавтаат со нивните раце (пипала)
- Показуваат приврзаност (наклоност)

2 – Задоволително разбирање

Во одговорот се дадени **два** примери од горенаведената листа.

1 – Минимално разбирање

Во одговорот е даден **еден** пример од горенаведената листа.

14. Писателот смета дека октоподите се „прекрасни“. Наведи три примери за она што научиле да го прават октоподите во аквариумите и заради што се прекрасни. (ПРОДОЛЖУВА)

0 – Незадоволително разбирање

Во одговорот не е наведен пример од горенаведената листа. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Примери: (работи што можат да ги направат октоподите, но не се оние што го научиле во аквариумите):

- *Да се стиснат во многу тесни места*
- *Се вклопуваат во мали простори*
- *Се кријат навистина добро*
- *Ги менуваат боите*
- *Прават камени врати*
- *Се маскираат / се камуфлираат / се прават невидливи*
- *Се претопуваат со карпите (изгледаат како карпи)*
- *Пливаат брзо*
- *Испиштаат мастило*

Шифри за отсуство на одговори

8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.

15. Врз основа на она што сте го прочитале во текстот, дали аквариумите се добри за октоподи?

Штиклирај го твојот избор.

_____ Да

_____ Не

Наведи една причина за да го објасниш твојот одговор.

Цел: Добивање и користење информации.

Процес: Вреднување и критика на содржината и текстуалните елементи.

1 – Прифатлив одговор

Одговорот дава оцена и објаснување засновано на изборот на одговорот.

- Да, поддржано со едно од следниве објаснувања:
 - октоподите се хранат (се нахранети)
 - октоподите добиваат играчки / се забавуваат
 - октоподите учат да прават работи
 - октоподите се заштитени од опасност или грабливци / тие се безбедни
 - октоподите ги сакаат своите чувари
- Не, поддржано со едно од следниве објаснувања:
 - на октоподите им е здодевно
 - октоподите треба да бидат слободни / аквариумите се премногу мали
 - октоподите сакаат да живеат самостојно (сами) / да ја фаќаат својата храна

0 – Неприфатлив одговор

Одговорот не дава оцена и објаснување засновано на изборот на одговорот. Одговорите кои се однесуваат на тоа дали октоподите се добри за аквариумите (наместо за тоа дали аквариумите се добри за октоподите) се неточни. Одговорот може да е нејасен, неповрзан со текстот или да ги повторува зборовите од прашањето.

Примери:

- Не, тие не сакаат аквариуми.
- Не, октоподите не се чувствуваат секогаш пријатно таму.
- Не, затоа што луѓето ги задеваат / малтретираат октоподите.
- Да, октоподите сакаат да бидат таму.
- Да, затоа што според текстот октоподите се среќни.
- Да, октоподите се чувствуваат пријатно таму.
- Да, за луѓето да можат да ги гледаат и да учат за октоподите.
- Да, бидејќи аквариумите се добри за нив.
- Да, затоа што беше интересно и научив многу.

15. Врз основа на она што сте го прочитале во текстот, дали аквариумите се добри за октоподи?

Штиклирај го твојот избор.

_____ Да

_____ Не

Наведи една причина за да го објасниш твојот одговор.
(ПРОДОЛЖУВА)

Шифри за отсуство на одговори	
8	Не е администрирано. Прашањето е погрешно испечатено или не е испечатено, недостасува таа страница од тестот или некоја друга причина која не зависи од ученикот.
9	Нема одговор.